

Muzej Prigorja raspisuje 12. lipnja 2017. godine otvoreni Natječaj za dizajn vizualnog identiteta

PROJEKTNI ZADATAK NATJEČAJA

1. UVOD

1.1. O Muzeju

Muzej Prigorja nalazi se u Sesvetama, naselju na istočnom rubu Grada Zagreba. Osnovan je 1977. godine na poticaj lokalne zajednice koja je uvidjela potrebu za očuvanjem i prezentacijom baštine Sesevetskog prigorja. Prema stručnoj klasifikaciji muzejskih ustanova ubraja se u lokalne muzeje jer prezentira baštinu užeg područja, a za stanovnike Sesveta i Sesevetskog prigorja ima karakter zavičajnog muzeja. Budući da su Sesvete i Sesevetsko prigorje danas administrativno organizirani kao zagrebačka gradska četvrt, Muzej pripada korpusu zagrebačkih muzeja i jedini je među njima koji se bavi kulturom povijesno ruralnog prostora u okolici Zagreba. Fundus Muzeja obuhvaća predmete arheološke, etnografske i kulturno-povijesne baštine koji pripadaju vremenskom rasponu od 4. tisućljeća prije Krista do današnjih dana. Osim lokalne prošlosti Muzej prezentira i suvremeno likovno stvaralaštvo sesevetskih i gostujućih autora. Muzej nema stalni postav te svoju građu izlaže na povremenim izložbama. Organizira i edukativne programe, većinom namijenjene djeci školskog i predškolskog uzrasta koja su ujedno i najbrojnija vrsta posjetitelja.

1.2. O području

Područje Gradske četvrti Sesvete svojom površinom zauzima čak četvrtinu ukupnog prostora Grada Zagreba, a geografski obuhvaća istočno Prigorje Medvednice i nizinu južno od njega koja se proteže do Save. Gradska četvrt uz Sesvete obuhvaća još 36 okolnih naselja, a u njoj danas živi oko 70 tisuća stanovnika, što je posljedica intenzivnog doseljavanja unatrag posljednjih nekoliko desetljeća.

Povijest mjesta Sesvete seže u 14. stoljeće, kada se uz župnu crkvu Svih svetih, po kojoj je dobilo ime, prvi puta spominje u povijesnim izvorima kao posjed Zagrebačkog kaptola. Mjesto ubrzo postaje trgovačko i prometno središte na sjecištu dviju

srednjovjekovnih prometnica. Ruralna okolica Sesveta od kasnog je srednjeg vijeka bila podijeljena na posjede Zagrebačke biskupije i Zagrebačkog kaptola, a njezine prirodne značajke pogodovale su razvoju vinogradarstva na obroncima Medvednice dok je savska nizina pružala dobre uvjete za ratarstvo i stočarstvo. Ukidanjem feudalizma 1848. godine prigorsko stanovništvo steklo je vlasništvo nad zemljom.

1.3. O arhitekturi

Zgrada u kojoj je smješten Muzej Prigorja zaštićeno je kulturno dobro, kasnobarokna kurija izgrađena 1784. godine za prepozita, crkvenog dostojanstvenika na čelu Zagrebačkog kaptola. Monumentalna jednokatnica visokog i strmog krova u 18. se stoljeću nalazila na kaptolskom posjedu, a njezinom je sklopu pripadala i gospodarska zgrada u dvorištu u koje se nekoć ulazilo kroz lukove izgrađene s lijeve i s desne strane kurijina pročelja. Kurija je smještena u povijesnoj jezgri Sesveta, preko puta crkve Svih Svetih, prepoznatljivog simbola naselja. Nakon što je Zagrebački kaptol 1903. godine prodao zgradu, ona je postala sjedište općinske administracije te je kasnije mijenjala stanare sve dok se u njoj nije smjestio Muzej Prigorja. Idejno arhitektonsko rješenje adaptacije zgrada Muzeja Prigorja za potrebe stalnog postava izrađeno je 2015. godine (Izvođač: Studio XXL d.o.o.), a za razvoj prostornog smještaja svih muzejskih funkcija u obzir je uzelo obje zgrade kojima Muzej Prigorja upravlja – kuriju i dvorišnu zgradu.

2. CILJ NATJEČAJA

Naša je želja da se uz pomoć kvalitetnog, originalnog i asocijativnog vizualnog identiteta Muzej Prigorja promovira kao suvremena baštinska ustanova u Sesvetskom prigorju, vidljiva na karti muzejskih ustanova Zagreba i Hrvatske i prepoznatljiva po otvorenoj i učinkovitoj komunikaciji s javnošću i posvećenosti kulturnoj baštini područja.

3. TEMA NATJEČAJA

Vizija Muzeja Prigorja:

Muzej Prigorja je otvoreno i prijateljsko mjesto koje u suradnji sa zajednicom njeguje poštovanje i ljubav prema lokalnom nasljeđu kao trajnom izvoru nadahnuća.

U skladu s ovom vizijom, vrijednosti na kojima temeljimo naš rad su uvažavanje baštine kao važnog dijela lokalnog i nacionalnog identiteta, prepoznavanje i razumijevanje potreba zajednice i posjetitelja, inovativnost u kreiranju programa i stalan rad na njihovom unapređenju, kako bismo svakom posjetitelju pružili kvalitetan doživljaj.

Muzej Prigorja kao zavičajni muzej, orijentiran na teritorij na kojem djeluje, svojim posjetiteljima nastoji prezentirati Sessvetsko prigorje kao vrijedan spoj krajolika, kulturne i prirodne baštine. U krajoliku čiji su dijelovi zaštićeni kao prirodne vrijednosti (poput Vejalnice, Krča i dijela područja u granicama Parka prirode Medvednica), ljudska su naselja počela nastajati prije nekoliko tisuća godina, pa je do danas evidentirano čak 50tak arheoloških lokaliteta koji datiraju od prapovijesti do kasnog srednjeg vijeka. Brojna povijesna naselja, nastala u okviru 7 župa na posjedima Zagrebačke biskupije i Zagrebačkog kaptola, mogu se pratiti već od 12-13 stoljeća. Kroz povijesne dokumente u kontinuitetu pratimo život i razvoj tih naselja u kojima je do danas ostala sačuvana vrijedna sakralna baština. Kraj s bogatim kulturno-povijesnim nasljeđem u prošlom je stoljeću napustio tradicijski način života. Na rubu velikog grada, u naseljima koja okružuju Sessvete još se donekle sačuvalo autentično drveno graditeljstvo, kao ambijentalna vrijednost značajna za identitet kraja. Očuvanje ovih, ali i drugih kulturno povijesnih vrijednosti vidimo u suradnji s lokalnom zajednicom s kojom treba podijeliti brigu o njima. Stoga je važna zadaća Muzeja trajno poticanje zajednice na promišljanje vrijednosti i osobitosti naslijeđene kulturne baštine.

Muzejska građa

Baštinjeni predmeti koje čuvamo u Muzeju, kao materijalni dokazi emitiraju poruke kojima rekonstruiramo sliku prošlih vremena. U različitim zbirkama Muzeja

/arheološkoj, etnografskoj, povijesnoj i likovnoj/ čuva se raznolika i vrijedna baština koja zaslužuje zaštitu i prezentaciju javnosti.

Arheološka zbirka Muzeja Prigorja obuhvaća predmete iz razdoblja od bakrenog doba do srednjega vijeka, najvećim dijelom prikupljene tijekom arheoloških istraživanja koja na lokalitetima Sesevskog prigorja ustanova provodi od svog osnutka 1977. godine. Zahvaljujući kronološkom rasponu od približno 5 tisuća godina, zbirka pruža iscrpan uvid u arheološku sliku Sesevskog prigorja i značajno sudjeluje u spoznajama o arheološkoj prošlosti Grada Zagreba.

Većina predmeta u zbirci pronađena je na Kuzelinu kod Glavnice Donje, naselju na obroncima Medvednice, kojeg među dosad istraživanim lokalitetima karakterizira najveći kronološki raspon i dokumentirana naseljenost tijekom prapovijesti i rimskoga doba. Značajan dio zbirke čine nalazi sa groblja Moravče – Draščica, jedinog nalazišta kasnobrončanodobne grupe Virovitica na području Zagreba, te rimskodobna građa prikupljena istraživanjem rustičnih vila u Glavnici, Moravču i Đurđekovcu i noričko – panonskih grobnih humaka u Dumovečkom lugu i Đurđekovecu. Dva slučajna nalaza iz prisavskih šljunčara nezaobilazni su u pregledu arheološke zbirke – jedan je od njih rijedak nalaz kacige iz mlađeg željeznog doba, a drugi imponantan kasnosrednjovjekovni drveni čamac (monoksil) dug oko 8 metara.

Unutar *Povijesne zbirke*, koja vremenski obuhvaća razdoblje od 13. do 20. stoljeća, ističu se pojedine skupine predmeta po svojoj brojnosti. Najveću skupinu predmeta predstavlja tiskana i fotografska građa društva Hrvatski sokol Sesvete koja, osim o počecima sportskih aktivnosti, daje uvid u društvena i politička zbivanja u Sesvetama za vrijeme Kraljevine Jugoslavije. Drugu po brojnosti skupinu predstavljaju novine, odnosno pojedini brojevi raznih listova iz razdoblja II. svjetskog rata. Po svojoj važnosti i brojnosti ističe se i građa obiteljskog karaktera, poput građe obitelji Weinberger koja sadržava zanimljive podatke o gospodarskom poslovanju unutar Austro-Ugarske Monarhije i Kraljevine Jugoslavije. U Zbirci se nalazi i manja skupina dokumenata istaknutih pojedinaca iz sesevskog političkog i kulturnog života te običnih ljudi koji su sudjelovali u kreiranju javnog i privatnog života u Sesvetama od 19. stoljeća do danas (npr. učitelj Đuro Popović, narodni heroji Marijan Badel i Slavko Stančir, narodni tribun Filip Lakuš i dr.). Također, Zbirka posjeduje dokumente državnih institucija i raznih ustanova koji pružaju relevantan uvid u organizaciju i

funkcioniranje sudstva, uprave i školstva za vrijeme Austro-Ugarske Monarhije i Kraljevine Jugoslavije na području Sessvetskog prigorja. Manji opseg Zbirke čine kovani i papirni novac, obveznice, dionice te mjenice. Većina predmeta pripada vremenskom razdoblju od 19. do 20. stoljeća. Izuzetak čini srebrna kovanica u vrijednosti 15 krajcara iz 1676. godine. Vrijedi spomenuti i dvije povelje o vinskom porezu - gornici iz 1795. i 1805. godine koje je izdao zagrebački Kaptol Martinu Herjaviću te pismo Đure Jelačića iz 1886. godine. Posebno mjesto u zbirci zauzima srednjovjekovni viteški mač iz 13. st. s ugraviranim križem – znakom Jeruzalemskog kraljevstva i simbolom križara, što ukazuje na zaključak kako je mač vjerojatno korišten od strane Templara.

Etnografska zbirka Muzeja Prigorja obuhvaća predmete predindustrijskog i ranog industrijskog razdoblja Sessvetskog prigorja. Većinom su pripadali svakodnevnom životu i radu ruralnog stanovništva, u manjoj mjeri obrtnicima, trgovcima te državnim službenicima tj. građanskom sloju.

Po starosti, većina predmeta pripada međuratnom razdoblju 20. stoljeća, dok najstariji potječu s prijelaza 19. u 20. stoljeće. Među etnografskim je predmetima vidljiva razlika između zabačenijeg i skromnijeg Prigorja smještenog u brežuljkastom sjevernom dijelu u usporedbi s otvorenom, dinamičnom i gospodarski razvijenom savskom nizinom. Te se dvije regije razlikuju i po osnovnim gospodarskim djelatnostima; vinogradarstvu u Prigorju, poljoprivredi i stočarstvu na jugu.

Unutar Etnografske zbirke ističe se bogata cjelina tekstilnih predmeta (odjeće, posteljine i posoblja) od sirovina tipičnih za početak 20. stoljeća. U izradi tekstila koristila se za Prigorje tipična konoplja u kombinaciji s industrijskim pamučnim koncem. Koristio se i lan koji je obilno uspijevao u nizinskom dijelu uz Savu. Zbirka dobro dokumentira prijelaz od tradicionalnog seljačkog do građanskog odijevanja, proces koji se ubrzano odvijao u drugoj polovici 20. stoljeća. Nakit odražava skromnije mogućnosti prigorskog stanovništva prve polovice 20. stoljeća, pa prevladavaju sedef, koralj, imitacije dragog kamenja i poluplemeniti metali. Pokućstvo seljačkog domaćinstva obradom vanjskih površina imitira stilsko pokućstvo građanskog sloja.

Skupina fotografija dokumentira prvenstveno svečane trenutke u životu domaćeg stanovništva, poput svadbi, hodočašća u Mariju Bistricu, pogreba i sakramenta sv. Potvrde. Zanimljive su fotografije Prigoraca u uniformama različitih vojski u koje su

bili regrutirani. Fotografije s prikazima svakodnevnog života (žetva, oranje, berba grožđa), u dokumentarnom smislu najvrjednije, u zbirci su na žalost rijetke. Zbirka sadrži i niz sakralnih predmeta iz seljačkog kućanstva: raspela, slike svetaca te nabožne prikaze na tekstilnim predmetima.

Od osnutka *Likovne zbirke* 1991. godine prikupljeno je, većinom darovanjem, preko četiristo likovnih djela - skulptura, slika, grafika, crteža, serigrafija, te izvedbi u kombiniranim tehnikama. Zbirka predstavlja presjek likovnog stvaralaštva na području Sesveta i okolice od kraja osamdesetih godina dvadesetog stoljeća do danas, a zastupljeni su i umjetnici sa šireg područja, uglavnom sjeverozapadne Hrvatske. Među njima se ističu imena Milene Lah, Jadranke Fatur, Vere Dajht Kralj, Nede Grdinić, Vinka Fištera, Roberta Baće, Branka Kelčeca, Vladimira Polića, Zlatka Potočkog, Jure Kokeze. Manifestacija „Sesvetski likovni umjetnici i gosti“, koja se od 1986. održava u Muzeju svake godine, postala je tradicionalno regionalno okupljanje umjetnika koje omogućuje uvid u recentne likovne aktivnosti i popunjava zbirku novim akvizicijama. Osim ove skupne manifestacije, u galeriji Muzeja redovito se održavaju izložbe umjetnika raznih generacija i umjetničkih izričaja.

Planovi Muzeja Prigorja

Ciljevi kojima težimo su prvenstveno otvaranje stalnog postava Muzeja te stvaranje ustanove koja će pridonijeti razvoju kulturne misli, biti mjesto vjerodostojne interpretacije prošlosti i sadašnjosti te sukreator budućnosti zajednice.

Prvi korak ka realizaciji stalnog postava napravili smo 2015. godine kada je izrađena Muzeološka koncepcija Muzeja Prigorja (autorica: prof. Žarka Vujić) i Idejno arhitektonsko rješenje adaptacije zgrade za stalni postav Muzeja Prigorja (izrađivač: Studio XXL d.o.o.).

Oba dokumenta, koji u bitnome ilustriraju naše planove, prilažemo natječajnoj dokumentaciji i Natjecatelje upućujemo na njih.